

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยผังเมืองรวมอัมพวา. กรุงเทพมหานคร : สำนักผังเมือง, 2531.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพแผนการลงทุนของจังหวัดทั่วประเทศด้านการท่องเที่ยว. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย : สำนักบริหารวิชาการ., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แผนที่มรดกทางวัฒนธรรมชุมชนอัมพวา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการนำร่องเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมคลองอัมพวา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- โครงการสานสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (2547) การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน (Sustainable Community-based Tourism).
<http://www.stou.ac.th/tourism/May/Topic1.htm>. ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2547.
- จันทน์ เลิศจินดาทรัพย์. การศึกษารูปแบบชุมชนและการใช้ที่ดินบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลองตอนล่าง : กรณีศึกษา อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อัมพวา บางคนซี และดำเนินสะดวก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ชิดชล คงศรี. เจ้าของบ้านชิดชล. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2548.
- นิชชรี สายประทุมทิพย์. แนวทางการพัฒนาเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- นิธิ ลิศนันท์. แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนริมน้ำคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. , วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- นิภา จารุพัฒน์. หัวหน้าชุมชนวัดอัมพวัน. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2548.
- ผู้จัดการรายวัน. <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9480000053596>.
Thaiday Dot Com Co., Ltd, 2006.

พงษ์. สมาชิกชมรมจักรยานอัมพวา. สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2549.

พิชญา โคตรชมพู. รายงานศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติภูกระดึง, 2543.

ฤทัย ใจจรงค์. เรือนไทยเดิม. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2518.

วนิดา วิชยประเสริฐกุล. ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

วรรณศิลป์ พีระพันธุ์. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการขนส่งต่อเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

วรรณศิลป์ พีระพันธุ์. องค์ประกอบเมือง. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

วิญญา พิชญากานต์. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการเดินเท้าในเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

วิทยาภรณ์ จรัสด้วง. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

สิทธิกร ขวัญดี. การกระจายอำนาจกับระบบอุปถัมภ์ : การศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

สิริวรรณวิวัฒน์, พระครู. ท่องเที่ยวไทยในดำเนินสะดวก. รุ่งเรืองสารสินการพิมพ์, 2530.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. http://www.nesdb.go.th/plan/data/plan9/content_page.html. G Info ฐานข้อมูลหน่วยงานของรัฐ, 2001.

สำนักบริหารวิชาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพแผนการลงทุนของจังหวัดทั่วประเทศด้านการท่องเที่ยว. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540

ภาษาอังกฤษ

Burkard, A.J. Tourism Past, Present and Future. 2 nd ed. London : Heinemann,1981.

Community Tourism Planning & Design. <http://www.community-tourism.net/projects.htm>.

J.E. Berugham and R.W. Butler, A Segmentation Analysis of Resident Attitudes to the Social Impact of Tourist. Annuals of Tourist vol 7, No. 4, 1984.

Lawson, F., and Baud Bovy, M. Tourism and Recreation Development. Boston : The Architectural Press, 1977.

Lozana, Eduardo E. Community design and the culture of cities: the cross road and wall. Cambridge : Cambridge university press, 1990.

Malcom Bradford and Ean Lee. Tourism and Cultural Heritage in Southeast Asia. SPAFA : SEAMEO-SPAFA, Thailand, 2005.

McThompson. Marketing Communications. 2003.

Ministry of Tourism. <http://www.tourism.govt.nz/tourism-toolkit/>. New Zealand : Ministry of Tourism, 2005.

Office of Tourism Development. <http://www.tourism.go.th/>. Bangkok, Thailand : Office of Tourism Development, 2005

Office of Tourism Development. <http://www.tourism.go.th/article.php?Id=67&Ntype=5>. Bangkok, Thailand : Office of Tourism Development, 2005

Pearch, D Tourist Development. Newyourk : Longman Group, 1981.

Peter M. International Tourism. London : Hutchison, 1969.

Samutr Songkram. <http://www.macklongtoday.com/>. Thailand : Siricom, 2005.

Thai CAI. <http://www.thaicai.com/articles/plan9.html>. 2001.

The Mountain Institute. Community-Based Tourism for Conservation and Development: A Resource Kit. The Mountain Institute, 2000.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รำไพพรรณ (2547) กล่าวว่า องค์กรชุมชนหรือประชาคม (Community) หรือกลุ่มประชาชน นับเป็นองค์กรเล็กที่สุด และมีบทบาทเป็นเจ้าของท้องถิ่น เจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีบทบาท และหน้าที่ต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนร่วมกัน ตามรัฐธรรมนูญกำหนด บทบาทการมีส่วนร่วม ของประชาชนเป็นกฎหมาย คังนี้รัฐธรรมนูญไทยฉบับพ.ศ.๒๕๔๐ (ล่าสุด) ระบุไว้ในหมวดที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตราที่๔๖ ระบุไว้ว่า บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ

มาตราที่ ๕๖ ระบุไว้ว่า สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ

เพื่อให้การทำงานของชุมชนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ มีความคล่องตัว ชุมชนหรือประชาคมจะต้องเลือกผู้แทนกลุ่มหนึ่งเพื่อทำหน้าที่เป็นองค์กรชุมชน ได้แก่ประธาน รองประธาน (๑-๒ ตำแหน่ง) เลขานุการและนายทะเบียน เหนือภูมิภาคหรือสมัชชาฯ ภูมิภาคและประชาสัมพันธ์ มีการกำหนดหน้าที่ ระเบียบ กติกา และรายงานต่อชุมชนในท้องถิ่นอย่างชัดเจน โปร่งใส เช่น ชุมชนสามแพรง ชุมชนท่าเตียน (เขตพระนคร กรุงเทพฯ) ชุมชนวัดเกตุการาม(อ.เมืองเชียงใหม่) ชุมชนรักษ์อัมพวา(อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม) เป็นต้น เพื่อให้การทำงานของกลุ่มผู้แทนสามารถทำงานได้ ควรกำหนดเงินตอบแทนเป็นเบี้ยประชุม สำหรับค่าใช้จ่ายอื่นรวมอยู่ในงบประมาณดำเนินการ

บทบาทขององค์กรชุมชนหรือประชาคมต่อการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนนั้นจะต้องทำงานร่วมกันกับทุกภาคี โดยร่วมเสนอความคิด ระดมความคิดเห็นในการศึกษา สถานภาพของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว มีจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและปัญหาอะไรบ้าง จากนั้นจึงร่วมวางแผนงาน ทั้งแก้ไขปัญหา ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ทำแผนปฏิบัติการทั้งแผนเฉพาะกิจ แผนระยะเร่งด่วน ระยะกลาง และระยะยาว ร่วมมือกันทำงานตามแผนที่วางไว้ให้เป็นผลสำเร็จ รวมทั้งร่วมลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวที่ได้รับการยินยอมจากชุมชน ร่วมกันประเมินผลงาน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ด้วยกัน หรือพบปัญหาที่ต้อง

ร่วมกันแก้ไข ฟื้นฟู พัฒนาให้มีคุณภาพดีขึ้น นอกจากนั้น กลุ่มผู้แทนชุมชนต้องทำหน้าที่สร้าง เครือข่ายทั้งระดับแนวตั้งและแนวนอนด้วย

พ.ร.บ.การผังเมือง

1) พ.ร.บ.การผังเมือง พ.ศ. 2518

หมวด 2 การสำรวจเพื่อวางและจัดทำผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะ

มาตรา 14 ในการวางและจัดทำผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะ จะครา พระราชกฤษฎีกากำหนดเขต ที่ดินที่จะทำการสำรวจ เพื่อการวางและจัดทำ ผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะไว้ก็ได้ในพระราช กฤษฎีกานั้นให้ระบุ

- (1) วัตถุประสงค์เพื่อทำการสำรวจในการวางและจัดทำผังเมือง รวมหรือผังเมืองเฉพาะ
- (2) เจ้าพนักงานการผัง
- (3) เขตท้องที่ที่จะทำการสำรวจพร้อมด้วยแผนที่แสดงเขตสำรวจ แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา
- (4) กำหนดเวลาการใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้องไม่เกินห้าปี

3) พระราชบัญญัติ การผังเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2525

มาตรา 23 เมื่อคณะกรรมการ ผังเมืองให้ความเห็นชอบแล้วให้สำนักผังเมืองหรือ เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นผู้วางและจัดทำผังเมืองรวมนั้นจัดให้มีการ ปิดประกาศแผนที่แสดงเขตของ ผังเมืองรวมไว้ ในที่เปิดเผย ณ ที่ว่าการเขตหรือที่ทำการแขวงของกรุงเทพมหานครหรือ ที่ว่าการอำเภอที่ทำการ ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสาธารณสถานภายในเขตของผังเมืองรวมนั้นเป็นเวลาไม่น้อย กว่าเก้าสิบวัน โดยให้ลงวันที่ที่ปิดประกาศในใบประกาศนั้นด้วย ในใบประกาศดังกล่าว ให้มีคำ ประกาศเชิญชวนให้ผู้มีส่วนได้เสียไปตรวจ ดูแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวม ได้ ณ สำนักผัง เมือง หรือที่ทำการของเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้วางและ จัดทำผังเมืองรวมนั้น วิธีการประกาศให้ เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

3) พระราชบัญญัติ การผังเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535

มาตรา 19 เมื่อสำนักผังเมือง จะวางหรือจัดทำผังเมืองรวมของท้องที่ใด ให้สำนักผังเมืองแจ้งให้ เจ้า พนักงานท้องถิ่นของท้องที่นั้นทราบ และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้นมาแสดงความคิดเห็น ต่อสำนัก ผังเมืองด้วย ในการวางและจัดทำผังเมืองรวมใด ให้สำนักผังเมืองหรือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่ กรณีจัดให้มี การโฆษณาให้ประชาชนทราบแล้วจัดการประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟัง ข้อคิดเห็นของประชาชน ในท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวม นั้น ในการรับฟังข้อคิดเห็นนี้จะกำหนดเฉพาะให้ผู้แทนของ ประชาชนเข้าร่วมการประชุมตาม ความเหมาะสมก็ได้ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการ โฆษณาการประชุม และการแสดง ข้อคิดเห็น ให้กำหนดโดยกฎกระทรวง"

มาตรา 29 เมื่อได้มีกฎกระทรวง ให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ณ. ท้องที่ใดแล้ว ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นของท้องที่นั้นเห็นสมควรจะจัดให้มีการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะขึ้น หรือจะขอให้สำนักผังเมืองเป็นผู้วางและจัดทำผังเมืองเฉพาะก็ได้ ผังเมืองเฉพาะจะต้องสอดคล้องกับผังเมืองรวม ถ้าท้องที่ใดยังไม่มีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับเมืองรวมรัฐมนตรี จะสั่งให้สำนักผังเมืองหรือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะก็ได้ ในกรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเสนอหลักการที่จะ วางและจัดทำผังเมืองเฉพาะให้คณะกรรมการผังเมืองพิจารณาเห็นชอบก่อน ในการนี้เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นจะมาแสดงความคิดเห็นหรือขอคำแนะนำเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองเฉพาะต่อสำนักผังเมืองก็ได้"

พ.ร.บ. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2522

มาตรา 8 ททท. มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการ ประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และ วิทยาการและเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่น อันจะเป็นการ ชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
- (3) อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
- (4) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความเป็นมิตรไมตรีระหว่าง ประชาชนและระหว่างประเทศโดยอาศัยการท่องเที่ยว
- (5) ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยว

มาตรา 9 ให้ ททท. มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบแห่ง วัตถุประสงค์ตาม มาตรา 8 และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (1) ให้คำปรึกษา แนะนำ ร่วมมือและประสานงานกับส่วนราชการ องค์การสถาบัน นิติบุคคลและเอกชน ทั้งภายในและภายนอก ราชอาณาจักร
- (2) ส่งเสริม ร่วมมือ หรือดำเนินการ ในการฝึกอบรมและให้การศึกษา วิชาการต่าง ๆ เพื่อสร้างบุคลากร ให้ได้มาตรฐานและเพียงพอใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- (3) ส่งเสริมการทัศนศึกษา
- (4) ดำรงและรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ จากส่วนราชการ องค์การ สถาบันนิติบุคคลและเอกชนผู้ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อ ประโยชน์ในการจัดทำสถิติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- (5) ดำรง กำหนดพื้นที่และสถานที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ด้อย สงวนไว้เป็นของรัฐและให้อยู่ ในความควบคุมดูแลของ ททท. โดยให้จัดทำเป็นพระราชกฤษฎีกา

- (6) สำรวจ วางแผนและดำเนินการ จัดสร้าง ส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู บูรณะ หรือพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรทาง การท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ภายใต้งบค้ำ กฏหมาย ว่าด้วยการนั้น ๆ
- (7) ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเท่าที่จำเป็นรวมตลอดถึง การลงทุนหรือร่วมทุนเพื่อเป็นการ ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว หรือพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว
- (8) กู้หรือยืมเงินภายในและภายนอกราชอาณาจักร
- (9) ให้กู้หรือให้ยืมเงิน โดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สิน เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว
- (10) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุนหรือร่วมทุน ในกิจการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- (11) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่าง ๆ สร้าง ซ่อม
จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจํานำ รับจํานอง ทำการแลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับ ทรัพย์สิน ที่มีผู้อุทิศให้
- (12) กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ของ ททท.

สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

<http://www.nesdb.go.th/>

๑. ความนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) เป็น แผนที่ได้ัญญเชิญ
แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็น
ปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลัก ทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้น
จากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน
ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และสถานการณ์เปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังนี้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่
ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนิน ไปใน
ทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง
หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้อง
อาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการ
วางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนใน
ชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความ
ซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา
และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ
กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจาก โลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกำหนด
วิสัยทัศน์ร่วมกันของสังคมไทยใน ๒๐ ปีข้างหน้า โดยนำความคิดของทุกภาคส่วนในสังคมทุก
ระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับอนุภาค และระดับชาติ มาสังเคราะห์เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างเป็น
ระบบให้เกิดเป็น "วิสัยทัศน์ร่วม" ที่สังคมไทยยอมรับร่วมกัน โดยคำนึงถึงภาพรวมการพัฒนาที่ผ่าน
มา สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อนำ ไปสู่
สังคมไทยที่พึงประสงค์ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและสร้าง คุณค่าที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ จึงเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะปานกลาง ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๔ ในด้านแนวคิดที่ชื่อ "คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา" ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มี "คน" เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง

จากการประเมินผลการพัฒนาในช่วง ๔ ทศวรรษที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการพัฒนาที่ขาดสมดุล โดยประสบความสำเร็จเฉพาะในเชิงปริมาณ แต่ขาดความสมดุลด้านคุณภาพ "จุดอ่อน" ของการพัฒนาที่สำคัญ คือ ระบบบริหารทางเศรษฐกิจ การเมือง และราชการยังเป็นการรวมศูนย์อำนาจ และขาดประสิทธิภาพ ระบบกฎหมายล้มเหลว นำไปสู่ปัญหาเรื้อรังของประเทศ คือ การทุจริต ประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นทั้งในภาคราชการและในภาคธุรกิจ เอกชน ขณะเดียวกันคุณภาพการศึกษาของคนไทยยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ไม่สามารถปรับตัว รู้เท่าทันวิทยาการสมัยใหม่ ทั้งฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยอ่อนแอ ไม่เอื้อต่อการพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจยังด้อยประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ความยากจน และความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่รุนแรงขึ้น ได้สร้างความขัดแย้งในสังคมมากขึ้น นอกจากนี้ความอ่อนแอของสังคมไทยที่ ตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยม ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางศีลธรรม และปัญหาสังคมมากขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ผ่านมา ได้ก่อให้เกิดทุนทางสังคมและทางเศรษฐกิจหลายประการ ซึ่งเป็น "จุดแข็ง" ของประเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้วางพื้นฐานให้เกิดการปฏิรูปที่สำคัญทั้งทางสังคม การเมือง การบริหารภาครัฐ และการกระจายอำนาจ ขณะที่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและพลังท้องถิ่นชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น สื่อต่างๆ มีเสรีภาพมากขึ้น เอื้อต่อการเติบโตของประชาธิปไตย การป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบและการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ทั้งจุดแข็งของฐานการผลิตการเกษตรที่หลากหลาย มีศักยภาพเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก พร้อมทั้งมีธุรกิจบริการที่มีความเชี่ยวชาญ มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีเอกลักษณ์ความเป็นไทยมีวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่น รวมทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สั่งสมเป็น ปึกแผ่นและมีสถาบันหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ซึ่งจะช่วยเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญในการลดความเสี่ยงจากกระแสโลกาภิวัตน์

ขณะเดียวกันกระแสการเปลี่ยนแปลงหลักของโลกเป็นทั้ง "โอกาสและภัยคุกคาม" ต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะระบบเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีการ

ปรับระเบียบเศรษฐกิจใหม่ของโลกที่นำไปสู่กติกการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศใหม่ และแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคทั้งระดับทวีปและพหุภาคีที่มีอิทธิพลเพิ่มขึ้น รวมทั้งแนวโน้มการพัฒนาสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ที่มีเทคโนโลยีและการใช้ความรู้เป็นฐานการพัฒนา ทำให้ต้องเร่งเตรียมพร้อมทั้งการสร้างระบบ กลไก และพัฒนาคนให้สามารถปรับตัวอย่างรู้เท่าทัน ได้รวดเร็ว เพื่อคงสถานะการแข่งขันของประเทศและก้าวสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างเท่าทัน โลกได้ต่อไป อย่างไรก็ตาม ภาวะเศรษฐกิจโลกที่ยังมีความเปราะบางและมีแนวโน้มที่จะชะลอตัว ต่อเนื่อง และคาดว่าจะฟื้นตัวได้ช้ากว่าที่ประมาณการไว้เดิม จะส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจ ไทยซึ่งต้องปรับตัวให้ทัน ทั้งการเริ่มปรับฐานเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับฐานรากถึงระดับมหภาค และการปรับนโยบายเศรษฐกิจของประเทศที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ภายใต้สถานการณ์และแนวโน้มในอนาคตที่จะมีผลต่อการพัฒนาประเทศดังกล่าว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ จึงเป็นแผนที่ดำเนินการในช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของประเทศ ที่จำเป็นต้องเร่งรัดการปฏิรูประบบเศรษฐกิจและสังคมให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น และมุ่งฟื้นฟูเศรษฐกิจให้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤต พร้อมทั้งวางรากฐานการพัฒนาาระบบเศรษฐกิจ ภายในประเทศให้มีความเข้มแข็ง มีเสถียรภาพ และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ขณะเดียวกัน จะต้องให้ความสำคัญลำดับสูงกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างสถานะผู้นำร่วมกันในทุกกระดับ ในอันที่จะสร้างพลังร่วมกันให้เกิดค่านิยมใหม่ในสังคม ที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการประเทศใหม่ที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก

๒. วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ๒๐ ปี มีจุดมุ่งหมายมุ่งเน้นการแก้ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เกิด "การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย" และสร้างค่านิยมร่วม ให้คนไทยตระหนักถึงความจำเป็นและปรับเปลี่ยนกระบวนความคิด ทักษะ และกระบวนการทำงาน โดยยึด "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญานำทางให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการประเทศแนวใหม่ ที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพและคุณภาพ และก้าวตามโลกได้อย่างรู้เท่าทัน

เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณค่าที่ดีในสังคมไทยบนพื้นฐานของการอนุรักษ์วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทย จึงได้กำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ โดยมุ่งพัฒนาสู่ "สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ" ใน ๓ ด้าน คือ

สังคมคุณภาพ ที่ยึดหลักความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ ฟังตนเองได้ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีเมืองและชุมชนน่าอยู่ มีระบบดี มีประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ มีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบการเมืองการปกครองโปร่งใส เป็นประชาธิปไตย ตรวจสอบได้ และมีความเป็นธรรมในสังคมไทย

สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่เปิด โอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทัน โลก เพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สามารถส่งสมทบทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม

สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของเอกลักษณ์สังคมไทยที่พึงพาเกื้อกูลกัน รู้รัก สามัคคี มีจารีตประเพณีที่ดีงาม มีความเอื้ออาทร รักภูมิใจในชาติและท้องถิ่น มีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง ตลอดจนเครือข่ายชุมชนทั่วประเทศ

ในการพัฒนาประเทศจะยึดหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญานำทางให้การพัฒนา ยึดทางสายกลาง อยู่บนพื้นฐานของความสมดุลพอดีและความพอประมาณอย่างมีเหตุผล นำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สามารถฟังตนเอง มีภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทัน โลก คนไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาและรู้จักเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นคนดี มีคุณธรรมและซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สามารถรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่ไปกับการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าทางสังคมไทยที่มีความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน อันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุล มีคุณธรรม และยั่งยืน

เพื่อก้าวสู่วิสัยทัศน์ร่วมของสังคมไทย จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวาง "บทบาทการพัฒนาประเทศ" ในอนาคตอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพและบทบาททางเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมที่จะวางรากฐานการพัฒนาเป็นสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง มีระบบบริหารจัดการที่ดีในทุกระดับ ขณะเดียวกันมีการใช้ศักยภาพด้านเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยที่ประณีประนอม เปิดกว้าง ในการพัฒนาเป็นแกนประสานการเจรจา เสริมสร้างสันติภาพในภูมิภาค และใช้ศักยภาพด้านการผลิตและบริการเพื่อเสริมพัฒนาประเทศสู่ความเป็นฐานเศรษฐกิจของภูมิภาค โดยเฉพาะด้านการเกษตร การแปรรูปการเกษตรและอาหาร การเป็นฐานการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และเป็นศูนย์กลางการศึกษาและวิทยาการที่เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับการพัฒนาเป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค ด้านการขนส่งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ

รวมทั้งการสื่อสาร โตรคมนาคมของภูมิภาค โดยอาศัยศักยภาพที่ได้เปรียบของพื้นที่เศรษฐกิจและ
โครงข่ายบริการพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นแล้ว เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถในการ
แข่งขันของประเทศให้ก้าวตามโลกอย่างรู้เท่าทัน

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘

เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของวิสัยทัศน์ร่วม ภายใต้ "ปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง" และสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) จึง
กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของการพัฒนาประเทศ ไว้ดังนี้

๓.๑ วัตถุประสงค์

- (๑) เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพและมีภูมิคุ้มกัน สร้างความ
เข้มแข็งของภาคการเงิน ความมั่นคงและเสถียรภาพของฐานะการคลัง
ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อให้เศรษฐกิจระดับฐานรากมีความเข้มแข็ง
และสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ตลอดจนเพิ่มสมรรถนะของระบบ
เศรษฐกิจโดยรวมให้สามารถแข่งขันได้และก้าวทันเศรษฐกิจยุคใหม่
- (๒) เพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืน สามารถพึ่ง
ตนเองได้อย่างรู้เท่าทันโลก โดยการพัฒนาคุณภาพคน ปฏิรูปการศึกษา
ปฏิรูประบบสุขภาพ สร้างระบบคุ้มครองความมั่นคงทางสังคม รวมทั้ง
การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายชุมชน ให้เกิดการ
เชื่อมโยงการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน มีการดูแลจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสังคมไทย
- (๓) เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทยทุกระดับ เป็นพื้นฐาน
ให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส
สามารถตรวจสอบได้ เน้นการปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐ การ
บริหารจัดการที่ดีของภาคธุรกิจเอกชน การมีส่วนร่วมของประชาชนใน
กระบวนการพัฒนา การสร้างระบบการเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม และ
ลดการทุจริตประพฤติมิชอบ
- (๔) เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนไทยใน
การพึ่งพาตนเอง ให้ได้รับโอกาสในการศึกษาและบริการทางสังคมอย่าง
เป็นธรรมและทั่วถึง สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของ

ประชาชน ให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับ
กลไกภาครัฐให้เอื้อต่อการแก้ปัญหา

๓.๒ เป้าหมาย

- (๑) เป้าหมายคุณภาพทางเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจมหภาคให้เศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวอย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ โดยมีเป้าหมายให้เศรษฐกิจขยายตัวโดยเฉลี่ยร้อยละ ๔-๕ ต่อปี สามารถเพิ่มการจ้างงานใหม่ในประเทศได้ไม่ต่ำกว่า ๒๓๐,๐๐๐ คนต่อปี มีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ ๓ ต่อปี รักษาการเกินดุลบัญชีเดินสะพัดให้คงอยู่เฉลี่ยประมาณร้อยละ ๑-๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และรักษาทุนสำรองเงินตราต่างประเทศให้มีเสถียรภาพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน รวมทั้งปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เพิ่มสมรรถนะภาคการผลิตให้แข่งขันได้ โดยให้การส่งออกขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖ ต่อปี ให้ผลิตภาพการผลิตรวมในภาคเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๐.๕ ต่อปี ผลิตภาพการผลิตรวมในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๒.๕ ต่อปี และผลิตภาพของแรงงานเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว โดยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๗-๘ ต่อปี และให้คนไทยท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี
- (๒) เป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิต ให้ประเทศไทยมีโครงสร้างประชากรที่สมดุล และขนาดครอบครัวที่เหมาะสม โดยรักษาแนวโน้มภาวะเจริญพันธุ์ของประชากรให้อยู่ในระดับทดแทนอย่างต่อเนื่อง คนไทยมีสุขภาพดี มีคุณภาพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงมีคุณธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ให้ประชาชนอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีการศึกษาโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๘ ปี ในปี ๒๕๔๘ ยกระดับการศึกษาของแรงงานไทยให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไปไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๔๘ ขยายการประกันสุขภาพให้ครอบคลุม ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และให้มีระบบการคุ้มครองทางสังคมที่สร้างหลักประกันแก่คนไทยทุกช่วงวัย ตลอดจนเพิ่มความเข้มแข็งให้ชุมชนและประชาสังคมและใช้กระบวนการชุมชนเข้มแข็งขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมพัฒนาเมือง

นำอยู่ ชุมชนนำอยู่ รวมทั้งปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและประชาชนมีส่วนร่วม

- (๓) เป้าหมายการบริหารจัดการที่ดี สร้างระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ มีขนาดและโครงสร้างที่เหมาะสม ท้องถิ่นมีขีดความสามารถจัดเก็บรายได้สูงขึ้นและมีระบบสนับสนุนการกระจายอำนาจให้โปร่งใส มีระบบตรวจสอบด้วยการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตประทุมิชอบเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง
- (๔) เป้าหมายการลดความยากจน ให้มีการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจที่เอื้ออาทรต่อคนจน พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างศักยภาพให้คนจนเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน สามารถพึ่งตนเองได้ เพื่อลดสัดส่วนคนยากจนของประเทศให้อยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ ๑๒ ของประชากรในปี ๒๕๔๕

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ภายใต้วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินงานในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เห็นควรกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สนับสนุนและเชื่อมโยงกัน ๓ กลุ่มยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๗ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม มีความสำคัญเป็นลำดับสูงสุด เน้นการปฏิรูปให้เกิดกลไกการบริหารจัดการที่ดี ทั้งในภาคการเมือง ภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาประเทศที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ให้มีความรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญและเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้สังคมไทยพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งจะช่วยป้องกันและขจัดปัญหาการทุจริตและประทุมิชอบ ประกอบด้วย

(๑) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการผลักดันให้ทุกยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนไปได้ โดยให้ความสำคัญกับ

- (๑.๑) การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส โดยปรับโครงสร้าง ลดขนาด และปรับบทบาทให้สอดคล้องระบบราชการแนวใหม่ มีระบบ ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีเอกภาพ และเป็นเครือข่าย เชื่อมโยงกัน มีระบบการทำงานที่ลดความซ้ำซ้อน ระบบงบประมาณเป็น

แบบมุ่งผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคามแผนชาติ รวมทั้งปรับปรุงระบบกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ส่งเสริมการใช้กฎหมายคุ้มครองสิทธิประชาชน และสนับสนุนให้สื่อและประชาชนมีบทบาทตรวจสอบ กระบวนการยุติธรรม

- (๑.๒) การกระจายภารกิจและความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอย่างโปร่งใส โดยเตรียมความพร้อมและปรับปรุงประสิทธิภาพ การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควบคู่กับการเปิดโอกาส การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคม
- (๑.๓) การป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ทั้งในภาค การเมือง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยสร้างจิตสำนึก ประชาชนมีส่วนร่วม ตรวจสอบและต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม
- (๑.๔) การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลทุกภาคส่วน ในสังคม โดยสนับสนุนองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และสนับสนุน บทบาทสื่อในการตรวจสอบนักการเมืองและข้าราชการ เพื่อระบบ การเมืองที่โปร่งใส สร้างจิตสำนึกของข้าราชการ นักธุรกิจ และประชาชน ให้มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ
- (๑.๕) การเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีของภาคเอกชน ให้มี ความโปร่งใส มีระบบการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ รักษา ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน มีความรับผิดชอบต่อ สาธารณะ รวมทั้งสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค
- (๑.๖) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน โดยสร้าง องค์กรความรู้ที่ถูกต้องและมีคุณภาพให้เป็นภูมิคุ้มกัน อาศัยกระบวนการมี ส่วนร่วม สร้างเครือข่ายชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเอง ดูแลซึ่งกันและ กัน ตลอดจนสร้างจิตสำนึกให้ดำเนินชีวิต โดยยึดทางสายกลาง ความ พอเพียง มีคุณธรรม มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เคารพใน สิทธิของตนเองและผู้อื่น เพื่อเป็นรากฐานที่ดีของสังคม

กลุ่มที่สอง การเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง เป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัวยุวมชน และสังคมให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาชนบทและเมือง รวมตลอดทั้งมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและการยกระดับคุณภาพชีวิตให้คนไทยอยู่ดี มีสุข ได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย

(๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ให้มีความสำคัญกับ

- (๒.๑) การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยปฏิรูประบบสุขภาพ ให้มีความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เน้นการป้องกัน ปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ ขกระดับทักษะฝีมือของคนไทยให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับ โครงสร้างการผลิตและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถคิดเป็น ทำเป็น รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ
- (๒.๒) การส่งเสริมให้คนมีงานทำ โดยมุ่งสร้างผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัว และ ผู้ประกอบการขนาดเล็ก กระจายโอกาสการมีงานทำในทุกๆพื้นที่ทั่วประเทศ ขยายการจ้างงานนอกภาคเกษตร และส่งเสริมให้เกิดการจ้างงานในต่างประเทศ เพื่อขยายตลาดแรงงานใหม่ๆ ให้แก่แรงงานไทย
- (๒.๓) การปรับปรุงระบบการคุ้มครองทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อสร้างหลักประกันแก่คนทุกช่วงวัย โดยเพิ่มประสิทธิภาพระบบหลักประกันสังคม เตรียมความพร้อมของท้องถิ่นในการร่วมรับผิดชอบการบริการทางสังคม ปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ปรับปรุงรูปแบบการคุ้มครองกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส
- (๒.๔) การป้องกันแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา เร่งบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา ปรามปรามและดำเนินการทางกฎหมายอย่างจริงจัง ตลอดจนประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อสกัดกั้นขบวนการผลิตและค้ายาเสพติด รวมทั้งปรับระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม
- (๒.๕) การส่งเสริมบทบาทครอบครัว องค์กรทางศาสนา โรงเรียน ชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน อาสาสมัคร และสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งในการดูแลและพัฒนา

สมาชิกในทุกด้าน สร้างและปลูกจิตสำนึกในความรักชาติและความเป็นไทยอย่างจริงจัง สนับสนุนบทบาทสถาบันทางสังคมต่างๆ ในการทำนุและพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนานุเคราะห์ทางศาสนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาสื่อมวลชนทุกประเภทให้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

(๓) ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืนให้ความสำคัญกับ

- (๓.๑) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่ เน้นการพัฒนากระบวนการชุมชนเข้มแข็งให้เป็นฐานรากที่มั่นคงของสังคม มีการระดมพลังแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีการพัฒนาเมืองนำอยู่และชุมชนนำอยู่ โดยสร้างสภาวะแวดล้อมที่ดีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต วิถีชีวิตของคนในเมืองและชุมชน ให้เกิดความสงบ สะอาด สะอาด ปลอดภัย และมีระเบียบวินัย รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ตลอดจนสร้างกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองนำอยู่ ชุมชนนำอยู่อย่างต่อเนื่อง
- (๓.๒) การแก้ปัญหาคาความยากจนในชนบทและเมืองภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม ที่มุ่งเน้นการปรับกระบวนการและการจัดการการ แก้ไขปัญหาคาความยากจนอย่างเป็นองค์รวม เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ เน้นที่ตัวคนจนด้วยการพัฒนาศักยภาพเพิ่มขีดความสามารถให้คนจนก่อร่างสร้างตัวพึ่งตนเองมากขึ้น และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาเชิงระบบและโครงสร้าง โดยมีการปรับระบบบริหาร จัดการภาครัฐ ปฏิรูปกฎหมาย และปรับปรุงกฎระเบียบ เพื่อสร้างโอกาสให้คนยากจนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างทั่วถึง และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัจจัยการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมไม่ขัดต่อกฎระเบียบ
- (๓.๓) การสร้างความเชื่อมโยงของการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างเกื้อกูลเพื่อกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้เท่าเทียมกัน โดยสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจในระดับฐานราก สร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่คนในชนบท พัฒนาการรวมกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงพื้นที่ชนบท

และเมือง และส่งเสริมการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพและบทบาททางเศรษฐกิจของพื้นที่ในระดับต่างๆ

- (๓.๔) การจัดการพื้นที่เชิงบูรณาการที่ยึดพื้นที่ภารกิจและการมีส่วนร่วม และเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคนดีและระบบดี เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ โดยปรับกลไกการจัดการพื้นที่ และสร้างเครือข่าย เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมร่วมกันทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

(๔) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความสำคัญกับ

- (๔.๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเอื้อต่อการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ฟื้นฟู และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ โดยปรับกลไกและกระบวนการจัดการเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนไทยให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และมีการจัดทำฐานข้อมูลระดับพื้นที่ เพื่อการติดตามตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๔.๒) การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยคุ้มครองและกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และมีการใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับสมรรถนะ จัดทำแผนหลักฟื้นฟูชายฝั่งและทะเลไทยให้คืนความอุดมสมบูรณ์ อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และฟื้นฟูทรัพยากรดินให้สามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มผลผลิตการเกษตร รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด
- (๔.๓) การอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว ให้เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน โดยรักษาสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณคดี เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และใช้ผังเมืองเป็นกลไกประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง ให้เกิดความน่าอยู่และยั่งยืน

- (๔.๔) การบริหารจัดการปัญหามลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาให้เมืองและชุมชนมีความน่าอยู่ โดยส่งเสริมการพัฒนาระบบกำจัดของเสียอันตรายที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและจริงจัง พัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษควบคู่ไปกับการปรับปรุงมาตรฐานจัดการมลพิษให้ได้มาตรฐานสากล

กลุ่มที่สาม การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เข้าสู่สมดุลและยั่งยืน เป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ที่เน้นการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ที่มุ่งส่งเสริมให้ฐานเศรษฐกิจของประเทศแข็งแกร่งและขยายตัวได้อย่างมีคุณภาพ โดยปรับฐานเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับฐานรากถึงระดับมหภาค และมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทัน บนพื้นฐานการพึ่งตนเอง และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ควบคู่ไปกับการรักษาสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งระดับมหภาคและระดับสาขา รวมทั้งการสร้างความร่วมมือและพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เน้นการพัฒนานวัตกรรมและการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย

(๕) ยุทธศาสตร์การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมให้ความสำคัญกับ

- (๕.๑) การดำเนินนโยบายการเงินเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อวิกฤตเศรษฐกิจ และช่วยกระจายความเจริญและสร้างความเป็นธรรม โดยการดูแลสภาพคล่องและรักษาเสถียรภาพด้านราคาและอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสม สร้างความเข้มแข็งและระบบระวังภัยของภาคการเงิน ปรับปรุงการกำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส และปรับปรุงบทบาทของภาคการเงินในการกระจายความเจริญและความเป็นธรรม ตลอดจนเพิ่มบทบาทของตลาดทุนเพื่อกระตุ้นการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและให้เป็นทางเลือกของแหล่งระดมทุนของประเทศ
- (๕.๒) การดำเนินนโยบายการคลังและสร้างความมั่นคงของฐานะการคลังและกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค โดยเพิ่มการใช้จ่ายและใช้มาตรการภาษีสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ รักษาวินัยทางการคลัง และบริหารหนี้สาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ บริหารรายได้รายจ่ายและทรัพย์สินของรัฐเพื่อความยั่งยืนฐานะการคลังในระยะยาว รวมทั้งส่งเสริมระบบการออมของประเทศ ตลอดจนกระจายอำนาจการคลังและถ่ายโอนภารกิจสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

- (๕.๓) การเตรียมความพร้อมของเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศ ให้มีภูมิคุ้มกันจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยเน้นการสร้างความพร้อมในการเจรจาต่อรองทางการค้า และประสานกลไกความร่วมมือเพื่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้เป็นประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศ

(๖) ยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
ให้ความสำคัญกับ

- (๖.๑) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและการค้า เพื่อสร้างฐานการผลิตในประเทศให้เข้มแข็ง พึ่งพาตนเอง และสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ โดยพัฒนาคุณภาพคน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตและวิธีการผลิต ในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าให้ตรงความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ สร้างสมดุลระหว่างการผลิตกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระจายความเสี่ยงที่เกิดจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุน และเตรียมความพร้อมในการปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจยุคใหม่
- (๖.๒) เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มสมรรถนะภาคการผลิตและบริการ โดยใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่ได้พัฒนาขึ้นแล้วให้คุ้มค่า และพัฒนาให้มีคุณภาพอยู่ในระดับมาตรฐาน
- (๖.๓) การผลักดันขบวนการเพิ่มผลผลิตของประเทศ โดยการพัฒนาภาคการผลิต ทั้งการพัฒนาเครือข่ายประสานความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และประชาชน ควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ
- (๖.๔) การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และระบบสหกรณ์ ให้เป็นฐานรากที่เข้มแข็งในการสร้างรายได้ของประเทศ ตลอดจนเน้นความเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและบริการอย่างเป็นระบบครบวงจร
- (๖.๕) ปรับปรุงระบบเจรจาและความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อสร้างเอกภาพในการเจรจาทางการค้า และเสริมสร้างอำนาจต่อรองของ

ไทยในเวทีเศรษฐกิจการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว

- (๖.๖) ส่งเสริมการค้าบริการที่มีศักยภาพเพื่อสร้างงานและกระจายรายได้ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มการจ้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ และพัฒนารูทบริการที่มีศักยภาพใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น ซึ่งรวมถึง วิถีชีวิต สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีพื้นบ้าน ตลอดจนการส่งเสริมไทยเที่ยวไทย และการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

(๗) ยุทธศาสตร์การพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้มีความสำคัญกับ

- (๗.๑) การประยุกต์ใช้และการพัฒนาเทคโนโลยี โดยเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในภาคการผลิต และสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาตามศักยภาพของคนไทย โดยสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงเทคโนโลยี เน้นการใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับคุณภาพสินค้า กระตุ้นการพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีของตนเอง เพื่อค้ำชองภูมิปัญญาท้องถิ่น และลดการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ
- (๗.๒) การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามหลักวิทยาศาสตร์ การรู้เท่าทันโลก และการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้สามารถเลือก รับ ประยุกต์ใช้ และพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๗.๓) การยกระดับการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญในการเผยแพร่องค์ความรู้และข่าวสาร ช่วยสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- (๗.๔) การบริหารการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มุ่งประสิทธิผล ให้นำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ โดยกระตุ้นให้ภาคเอกชนเป็นผู้นำ ในขณะที่ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนและนักวิชาการมีส่วนร่วม

วิสัยทัศน์จังหวัดสมุทรสงคราม "เป็นเมืองแห่งอาหารทะเลและผลไม้ปลอดสารพิษ ศูนย์กลางการพักผ่อน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางลำคลองระดับชาติ ดินแดนแห่งประชาชนรักถิ่นกำเนิด อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอันดีงาม"

เป้าประสงค์

1. รายได้จากภาคประมงเพิ่มขึ้น 1.5%
2. อาหารทะเลและผลไม้ปลอดสารพิษ ร้อยละ 95 จากจำนวนตัวอย่าง
3. อาหารสดปราศจากสารปนเปื้อน 6 ชนิด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 95
4. สถานที่ผลิตอาหารแปรรูป 54 ประเภทผ่านเกณฑ์มาตรฐาน GMP ร้อยละ 100
5. ร้านอาหารและแผงลอยผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อาหารสะอาด รสชาติอร่อย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40
6. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นปีละ 1.5%
7. ชาวสมุทรสงครามพึงพอใจต่อการซื้อของกินของใช้ในจังหวัด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
8. คราวเรือนยากจนได้รับการยกระดับ หรือดูแลอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง
9. ดำรงรักษาความเป็นเมืองที่มีระบบนิเวศสามน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาและส่งเสริมจังหวัดให้เป็นเมืองอาหารทะเลและผลไม้ปลอดสารพิษ
2. การพัฒนาให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางลำคลอง
3. การปลูกจิตสำนึกให้ชาวจังหวัดสมุทรสงครามรักถิ่นกำเนิด อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันดีงาม
4. ดำรงรักษาความเป็นเมืองที่มีระบบนิเวศสามน้ำ

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาและส่งเสริมจังหวัดให้เป็นเมืองอาหารทะเลและผลไม้ปลอดสารพิษ

1. พัฒนาและยกระดับการแปรรูปผลผลิต การประมง และเกษตร
2. พัฒนาเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรให้สามารถเป็นผู้ประกอบการ SME
3. ควบคุมและยกระดับภาคประมงให้ได้มาตรฐาน และปลอดภัยจากสารพิษ
4. ควบคุมและยกระดับการผลิตผัก/ผลไม้ ปลอดภัยจากสารพิษ
5. พัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารให้ปลอดภัยตามกระแสความต้องการของตลาดเมือง
6. ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์
7. ส่งเสริมศักยภาพของการให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค
8. ควบคุมและยกระดับอาหารสดให้ได้มาตรฐานปราศจากสารปนเปื้อน 6 ชนิด
9. ควบคุมและยกระดับสถานที่ผลิตอาหารแปรรูป 54 ประเภทให้ได้มาตรฐานผ่านเกณฑ์ GMP
10. ควบคุมและยกระดับร้านอาหารและแผงลอยให้ได้มาตรฐานผ่านเกณฑ์

ประเด็นยุทธศาสตร์:การพัฒนาให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ทางถ้ำคลอง

1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางถ้ำคลอง
2. ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
3. พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถของภาคบริการและองค์กรชุมชน/เครือข่ายเพื่อส่งเสริมการจ้างงาน
และเพิ่มรายได้
4. การฟื้นฟูและสร้างสมดุลของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
5. กำหนดผังเมืองโดยกำหนดและควบคุมประเภท และพื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรม
6. ห้ามประกอบธุรกิจและกิจกรรมบางประเภทไม่ให้เกิดขึ้นในจังหวัดเช่น แพอาหาร เพลอขนน้ำ
สกูตเตอร์

7. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และท้องถิ่นในการดูแล และจัดการฐานทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์: การปลูกจิตสำนึกให้ชาวจังหวัดสมุทรสงครามรักถิ่นกำเนิดอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันดีงาม

1. การปลูกจิตสำนึกให้รักและสนับสนุนความเจริญของถิ่นกำเนิด
2. การส่งเสริมการพึ่งพากันระหว่าง ภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ประมง และแรงงาน
3. ส่งเสริมการมีงานทำ เพิ่มรายได้และการแก้ไขปัญหาความยากจน
4. การส่งเสริมความเป็นเมืองน่าอยู่และความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน
5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP

ประเด็นยุทธศาสตร์: ดำรงรักษาความเป็นเมืองที่มีระบบนิเวศสามน้ำ

1. การแก้ไขและฟื้นฟูระบบนิเวศสามน้ำ

โรงพยาบาลและอนามัย ในอำเภออัมพวามีโรงพยาบาล จำนวน 1 โรงพยาบาล คือ
โรงพยาบาลอัมพวา จำนวนเตียง 30 เตียง เป็นประเภท โรงพยาบาลชุมชน และมี
อนามัย 14 แห่ง ดังนี้

1. โรงพยาบาลบางแคใหญ่ หมู่บ้าน บ้านบางแคใหญ่ ตำบลแควอ้อม
2. สถานีอนามัยคลองพลับ หมู่บ้าน บ้านคลองพลับ ตำบลท่าคา
3. สถานีอนามัยวัดดาวดึงษ์ หมู่บ้าน บ้านดาวดึงษ์ ตำบลบางช้าง
4. สถานีอนามัยคลองสวนหลวง หมู่บ้าน บ้านคลองสวนหลวง ตำบลบางช้าง
5. สถานีอนามัยคลองบางแค หมู่บ้าน บ้านคลองบางแค ตำบลบางนางลี่
6. สถานีอนามัยวัดประชา หมู่บ้าน บ้านวัดประชา ตำบลปลายโพรงพง
7. สถานีอนามัยสี่แยก หมู่บ้าน บ้านวัดสี่แยก ตำบลปลายโพรงพง
8. สถานีอนามัยโคกเกตุ หมู่บ้าน บ้านวัดโคกเกตุ ตำบลปลายโพรงพง
9. สถานีอนามัยบ้านรั้ว หมู่บ้าน บ้านรั้ว ตำบลแพรกหนามแดง
10. สถานีอนามัยเขายี่สาร หมู่บ้าน บ้านเขายี่สาร ตำบลยี่สาร
11. สถานีอนามัยบางกระสี หมู่บ้าน บ้านบางกระสี ตำบลวัดประคู้
12. สถานีอนามัยท่าเนียบ หมู่บ้าน บ้านท่าเนียบ ตำบลวัดประคู้
13. สถานีอนามัยวัดสุวรรณภูมิ หมู่บ้าน วัดสุวรรณภูมิ ตำบลสวนหลวง
14. สถานีอนามัยคลองเหมืองใหม่ หมู่บ้าน คลองเหมืองใหม่ ตำบลเหมืองใหม่

สภาพการเมืองการปกครอง

1. การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย ส่วนราชการสังกัดส่วนกลางที่มาตั้งในพื้นที่ของจังหวัด รวม 39 ส่วนราชการ

2 .การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับจังหวัด มีส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 32 หน่วยงาน ระดับอำเภอ แบ่งเป็น 3 อำเภอ 36 ตำบล 284 หมู่บ้าน ดังนี้

- 1) อำเภอเมืองสมุทรสงคราม มี 11 ตำบล 87 หมู่บ้าน เนื้อที่ 169.057 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 40.57 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด
- 2) อำเภออัมพวา มี 12 ตำบล 96 หมู่บ้าน เนื้อที่ 170.164 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 40.84 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด
- 3) อำเภอบางคนที มี 13 ตำบล 101 หมู่บ้าน เนื้อที่ 77.486 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 18.59 ของพื้นที่ทั้งหมด

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
- 2) เทศบาล (รวมพื้นที่ในเขตเทศบาลทั้งหมด 23.95 ตารางกิโลเมตร)

อำเภอเมืองสมุทรสงคราม มี 1 เทศบาล คือ

- เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม เนื้อที่ 8.0 ตารางกิโลเมตร

อำเภออัมพวา มี 2 เทศบาล คือ -

- เทศบาลตำบลอัมพวา เนื้อที่ 2.5 ตารางกิโลเมตร
- เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ เนื้อที่ 6.70 ตารางกิโลเมตร

อำเภอบางคนที มี 2 เทศบาล คือ

- เทศบาลตำบลบางนกแขวก เนื้อที่ 3.75 ตารางกิโลเมตร
- เทศบาลตำบลกระดังงา เนื้อที่ 3.00 ตารางกิโลเมตร

- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล 33 แห่ง คือ

- อำเภอเมืองสมุทรสงคราม 10 แห่ง
- อำเภออัมพวา จำนวน 11 แห่ง คือรายชื่อ อบต. อำเภออัมพวา จำนวน 11 แห่ง
 - - อบต.วัดประดู่ เนื้อที่ 14.500 ตารางกิโลเมตร
 - - อบต.ปลายโพรงพาง เนื้อที่ 14.7๐๐ ตารางกิโลเมตร
 - - อบต.แพรกหนามแดง เนื้อที่ 33.804 ตารางกิโลเมตร
 - - อบต.บางช้าง เนื้อที่ 4.740 ตารางกิโลเมตร
 - - อบต.สวนหลวง เนื้อที่ 6.590 ตารางกิโลเมตร

- - อบต.ท่าคา เนื้อที่ 8.700 ตารางกิโลเมตร
- - อบต.เหมืองใหม่ เนื้อที่ 3.770 ตารางกิโลเมตร
- - อบต.บางนางลี่ เนื้อที่ 5.58 ตารางกิโลเมตร
- - อบต.ยี่สาร เนื้อที่ 60.60 ตารางกิโลเมตร
- - อบต.แควอ้อม เนื้อที่ 4.80 ตารางกิโลเมตร
- - อบต.บางแค เนื้อที่ 4.30 ตารางกิโลเมตร
- อำเภอบางคนที จำนวน 12 แห่ง

ตารางแสดงจำนวนครัวเรือนและประชากรรายตำบลจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2546

จำนวนครัวเรือน/ประชากรรายตำบล จังหวัดสมุทรสงครามจากการสำรวจข้อมูล กชช.2 ค./ จปฐ.ปี 2546

ที่	ตำบล	จำนวน ครัวเรือน	ประชากร (รวม)	ประชากร(ชาย)	ประชากร(หญิง)
1	แควอ้อม	504	1,343	612	731
2	ท่าคา	991	4,044	1,947	2,097
3	บางแค	636	2,571	1,192	1,379
4	บางช้าง	885	3,267	1,526	1,741
5	บางนางลี่	594	2,565	1,186	1,379
6	ปลายโพรงพง	1,230	4,098	1,954	2,144
7	แพรกหนามแดง	720	2,476	1,176	1,300
8	ยี่สาร	479	1,795	875	920
9	วัดประดู่	1,129	4,389	2,033	2,356
10	สวนหลวง	1,023	4,075	1,931	2,144
11	เหมืองใหม่	463	1,791	778	1,013
12	คลองเขิน	753	3,415	1,599	1,816
13	คลองโคน	694	3,160	1,567	1,593
14	ท้ายหาด	656	2,592	1,247	1,345
15	นางตะเคียน	846	3,632	1,720	1,912
16	บางแก้ว	1,186	4,894	2,358	2,536
17	บางขันแตก	1,324	5,520	2,557	2,963
18	บางจะเกร็ง	726	3,336	1,577	1,759
19	บ้านปรก	1,218	4,661	2,185	2,476

20	ลาดใหญ่	1,534	6,601	3,127	3,474
21	แหลมใหญ่	1,141	5,129	2,465	2,664
22	กระดังงา	921	3,631	1,695	1,936
23	จอมปลวก	561	2,086	965	1,121
24	คอนมะโนรา	792	3,247	1,505	1,742
25	บางกระบือ	392	1,603	760	843
26	บางกุ้ง	329	1,246	563	683
27	บางคนที	396	1,359	618	741
28	บางพรหม	489	2,055	939	1,116
29	บางช้างรงค์	429	1,418	637	781
30	บางสะแก	475	1,682	761	921
31	บ้านปราโมทย์	344	1,178	544	634
32	ชายแพง	311	1,016	459	557
33	โรงหีบ	428	1,683	774	909
34	เทศบาลบางนกแขวก	371	1,309	566	743
35	เทศบาลกระดังงา	457	1,750	772	978
36	เทศบาลอัมพวา	1,060	4,434	1,981	2,453
37	เทศบาลเหมืองใหม่	459	1,605	740	865
	รวม	26,946	106,656	49,891	56,765

ศาสนสถานในอำเภออัมพวา

1. วัดเกษมสรณาราม ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบล
2. วัดแก้วเจริญ ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบลเหมืองใหม่
3. วัดเขายี่สาร ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบลยี่สาร
4. วัดคลองขุดเล็ก ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบลแพรกหนามแดง
5. วัดโลกเกตุบุญญศิริ ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบลปลายโพงพาง
6. วัดจุฬามณี ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบลบางช้าง
7. วัดเจริญรัตนาราม ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบลแพรกหนามแดง
8. วัดช่องลมวรณาราม ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบลวัดประดู่
9. วัดช้างเผือก ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบลบางช้าง
10. วัดดาวดึงษ์ ประเภท วัชรญาณุรักษ์ นิกาย มหานิกาย ตำบลบางช้าง

11. วัดห้องคู้ง์ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลสวนหลวง
12. วัดเทพประสิทธิ์คณาวาส ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลท่าคา
13. วัดนางวัง ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย ธรรมยุต ตำบล
14. วัดบางกะพ้อม ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบล
15. วัดบางเกาะเทพศักดิ์ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลแควอ้อม
16. วัดบางแคกลาง ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลบางแค
17. วัดบางแคน้อย ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลแควอ้อม
18. วัดบางแคใหญ่ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลแควอ้อม
19. วัดบางนางลี่ใหญ่ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลสวนหลวง
20. วัดบางพรหม ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลบางช้าง
21. วัดบางวันทอง ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลเหมืองใหม่
22. วัดบุญนาครประชาสรรค์ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลลิ้นสาร
23. วัดปรกสุทธมาราม ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลบางแค
24. วัดประชาโสมิตาราม ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลปลายโพงพงา
25. วัดประคู้ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลวัดประคู้
26. วัดปากน้ำ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลแควอ้อม
27. วัดพระยาญาติ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบล
28. วัดกุมรินทร์กุฎีทอง ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลสวนหลวง
29. วัดมณีสวรรค์ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลท่าคา
30. วัดราษฎร์บูรณะ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลเหมืองใหม่
31. วัดราษฎร์วัฒนาราม ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบล
32. วัดละมุด ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลเหมืองใหม่
33. วัดลังกา ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลบางช้าง
34. วัดวรภูมิราษฎร์บำรุง ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลสวนหลวง
35. วัดแว่นจันทร์ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลสวนหลวง
36. วัดสวนหลวง ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลสวนหลวง
37. วัดสาธุชนาราม ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลบางแค
38. วัดสี่แยกราษฎร์บำรุง ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบล
39. วัดเสด็จ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลเหมืองใหม่
40. วัดหนองกระพง ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลเหมืองใหม่
41. วัดเหมืองใหม่ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลเหมืองใหม่
42. วัดอมรวดี ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลปลายโพงพงา

43. วัดคลองกระดังง์ ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลบางช้าง
 44. วัดอัมพวันเจติยาราม ประเภท พระอารามหลวง นิกาย มหานิกาย เทศบาลตำบลอัมพวา
 45. วัดอินทาราม ประเภท วัดราษฎร์ นิกาย มหานิกาย ตำบลเหมืองใหม่
- 2) หน่วยงานด้านวัฒนธรรม ปัจจุบันงานวัฒนธรรมอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งได้มอบบทบาท ภาระหน้าที่ในการดำเนินงานในระดับพื้นที่ให้กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในรูปคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมจังหวัดและอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม ได้ประสานจัดตั้งหน่วยงานทางด้านวัฒนธรรม ดังนี้
1. ศูนย์วัฒนธรรม มี 2 แห่ง
 - ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ ณ โรงเรียนถาวรานุกูล อ.เมืองสมุทรสงคราม
 - ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอบางคนที ตั้งอยู่ ณ บ้านเลขที่ 43 หมู่ที่ 5 ตำบลบางพรหม อำเภอบางคนที
 2. สภาวัฒนธรรมจังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ ณ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสงคราม
 3. สภาวัฒนธรรมอำเภอ มี 3 แห่ง
 - สภาวัฒนธรรมอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ ณ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอเมืองสมุทรสงคราม
 - สภาวัฒนธรรมอำเภออัมพวา ตั้งอยู่ ณ สำนักงานศึกษาธิการอำเภออัมพวา
 - สภาวัฒนธรรมอำเภอบางคนที ตั้งอยู่ ณ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอบางคนที
 4. สภาวัฒนธรรมตำบล มี 4 แห่ง
 - สภาวัฒนธรรมตำบลคลองเขิน ตั้งอยู่ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคลองเขิน อ.เมืองฯ
 - สภาวัฒนธรรมตำบลสวนหลวง ตั้งอยู่ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา
 - สภาวัฒนธรรมตำบลท่าคา ตั้งอยู่ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าคา อำเภออัมพวา
 - สภาวัฒนธรรมตำบลบางคนที ตั้งอยู่ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางคนที อำเภอบางคนที

ตัวอย่างรายละเอียดโฮมสเตย์ในพื้นที่

- บ้านหัวหาด

สถานที่ตั้ง : หมู่บ้านหัวหาด ต.เหมืองใหม่ อ.อัมพวา สมุทรสงคราม

การดำเนินการ : เป็นกลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้านหัวหาด 20 หลังคาเรือน จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้รับการติดต่อจากมูลนิธิธิดาสาเพื่อสังคม (มอศ.) ซึ่งจะนำอาสาสมัครชาวต่างประเทศ ที่เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย มาอยู่อาศัยกับชาวบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณี และฝึกการพูดภาษาไทย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และชาวไทยด้วย

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่บ้านหัวหาด : คู่มก จักรยานเที่ยวในหมู่บ้าน พายเรือเที่ยวสวนผลไม้ ใส่บาตรดอนเช้าที่บ้าน/วัด ชมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ของชุมชน เยี่ยมชมโรงงานเซรามิก การล่องเรือชมรอยเสด็จประพาสคัน รัชกาลที่ 5

- บ้านทรงไทย

สถานที่ตั้ง : หมู่บ้านทรงเรือนไทย ต.ปลายโพรงพง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

การดำเนินงาน : ดำเนินการตั้งแต่ปี 2543 โดยอดีตกำนันคุณธวัช บุญพัทธ์ จัดเฉพาะตรงกับวันที่จัดตลาดน้ำท่าคา อัตราค่าบริการ 1,500 บาท (2 วัน 1 คืน รวมอาหาร ที่พัก นำเที่ยว เรือพาย)

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่บ้านเรือนไทย : ราคา 400 บาทต่อคน (รวมอาหาร 2 มื้อ) ดักบาตรดอนเช้า ไหว้พระวัดต่าง ๆ เยี่ยมชมชุมชนโบราณ นำเที่ยวชมวิถีชีวิตไทยในคลอง เตาตาล บ้านทรงไทย สวนส้มโอ บ้านคนตรี อุทยาน ร.2 หักพายเรือ หรือเล่นน้ำในคลอง ชมการแสดงหุ่นกระบอกคณะชูเชิดชานาญศิลป์ ออกเดินทางไปชมตลาดน้ำท่าคาด้วยเรือหางยาว บ้านแมวไทย

- บ้านท่าคา

สถานที่ตั้ง : หมู่บ้านท่าคา ต.ท่าคา อ.อัมพวา

การดำเนินการ : ดำเนินการ โดยกลุ่มชาวหมู่บ้านท่าคา

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่บ้านท่าคา : เที่ยวชมตลาดน้ำท่าคา ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ และทุกวันขึ้น-แรม 2, 7 และ 12 ค่ำ การพายเรือเที่ยวชมสวนผลไม้ และการเกี่ยวน้ำตาล ชมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ของชุมชน

- บ้านซิดชล

สถานที่ตั้ง : 36 หมู่ 6 อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม เป็นรีสอร์ทกึ่งโฮมสเตย์ มีบ้านพักหรือพักบนเรือ ริมแม่น้ำแม่กลอง

การดำเนินการ : เอกชน โดยเข้าร่วมกลุ่มที่พักจังหวัดสมุทรสงคราม เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพพลานามัย

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่บ้านซิดชล :

วันแรก

12.00 เดินทางเข้าพัก

14.00 ท่องเที่ยวค่ายบางกุ้ง ชมโบสถ์ปรกโพธิ์

15.30 ชมอุทยาน ร. 2

17.00 ท่องชมตลาดน้ำอัมพวาข้ามเย็น

19.00 ล่องเรือชมหิ่งห้อย

วันที่สอง

06.00 ทำบุญใส่บาตร โดยพายเรือคายัค

10.00 ชมการทำทองม้วนโบราณ

11.00 ชมสวนส้มโอและลิ้นจี่ละชมการทำน้ำตาลปี๊บ

12.00 เดินทางกลับที่พัก

บ้านสาขสนิท

สถานที่ตั้ง : ริมคลองบางน้อย อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม เป็นรีสอร์ทกึ่งโฮมสเตย์ มีบ้านพักแบบรีสอร์ทในสวน และที่พักโฮมสเตย์กับเจ้าของบ้าน

การดำเนินการ : เอกชน โดยเข้าร่วมกับกลุ่มที่พักจังหวัดสมุทรสงคราม เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ การอยู่แบบชาวบ้านในพื้นที่โดยวิถีชีวิตเรียบง่ายแบบชาวสวน

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 15 ปี	☐ 16 – 25 ปี	☐ 26 – 35 ปี
☐ 36 – 45 ปี	☐ 46 – 60 ปี	☐ 60 ปีขึ้นไป
3. การศึกษา

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษา	☐ อาชีวศึกษา
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี	
☐ อื่นๆ ระบุ.....		
4. อาชีพ.....
5. ที่อยู่ปัจจุบัน อำเภอ..... จังหวัด.....
6. จุดประสงค์ในการเดินทางมาเที่ยวที่อัมพวาครั้งนี้ เพื่อ

☐ ท่องเที่ยว ,พักผ่อน	☐ ทัศนศึกษา	☐ ติดต่อราชการ
☐ ธุรกิจ	☐ เยี่ยมญาติ	☐ อื่นๆ(ระบุ).....
7. ท่านเดินทางมาอัมพวาด้วยพาหนะแบบใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า1 ข้อ)

☐ รถยนต์ส่วนตัว	☐ รถจักรยานยนต์	☐ รถประจำทาง, รถบัส
☐ รถบริษัททัวร์	☐ รถจ้างเหมา	☐ อื่นๆ(ระบุ).....
8. ท่านเดินทางมาโดย

☐ คนเดียว	☐ มาพร้อมครอบครัว	☐ กลุ่มเพื่อน / ผู้ร่วมงาน
☐ มากับคณะทัวร์	☐ อื่นๆ (ระบุ).....	
9. จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่ร่วมเดินทาง (รวมตัวท่านด้วย).....คน
10. ท่านรู้จักและทราบข้อมูลของอัมพวาได้อย่างไร(ตอบได้มากกว่า1 ข้อ)

☐ จากเพื่อนหรือคนรู้จัก	☐ จากนิตยสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
☐ บริษัททัวร์	☐ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
☐ วิทยุ โทรทัศน์ /สื่อโฆษณาต่างๆ	☐ อื่นๆ (ระบุ).....
10. ท่านเคยเดินทางมาเยือนอัมพวามาก่อนหรือไม่

☐ เคย จำนวนครั้ง	☐ ไม่เคย
---	---------------------------------
11. ในการเดินทางครั้งนี้ ท่านใช้เวลาอยู่ในอัมพวา.....วัน
12. ระหว่างการท่องเที่ยวอัมพวา ท่านหยุดพักท่องเที่ยวที่ใดบ้าง

☐ ตลาดน้ำท่าคา	☐ ตลาดน้ำดำเนิน
---------------------------------------	--

- เตาตาล วัดบ้านแหลม
 อื่นๆ (ระบุ).....

13. การบริการในส่วนตลาดน้ำอัมพวา เป็นอย่างไร

	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
• ที่พัก	☐	☐	☐	☐
• ห้องสุขา	☐	☐	☐	☐
• อาหารและเครื่องดื่ม	☐	☐	☐	☐
• ของที่ระลึก	☐	☐	☐	☐
• การเดินทาง	☐	☐	☐	☐
• ความปลอดภัย	☐	☐	☐	☐
• ที่ทิ้งขยะ	☐	☐	☐	☐
• อื่นๆ ข้อเสนอ.....	☐	☐	☐	☐

14. ค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับการท่องเที่ยวใน ครั้งนี้ประมาณ.....บาท

15. การเดินทางมาอัมพวาครั้งนี้ท่านจัดตัวเองว่าเป็น

- นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
 นักเดินทาง
 นักชุนก
 นักท่องเที่ยวทั่วไป/นักทัศนาจร
 อื่นๆ (ระบุ).....

16. ท่านคิดว่าจะกลับมาเที่ยวอีกหรือไม่

- กลับมาอีก
 ไม่กลับมาอีก

17. ท่านคิดว่ากลับมาท่องเที่ยวเนื่องจากเหตุใด

- สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
 เดินทางสะดวก
 ประเพณีที่น่าสนใจ
 กิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
 เยี่ยมญาติ
 ทิวทัศน์ที่สวยงาม
 อาหาร
 ที่พัก

18. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

รายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

- บ้านทรงไทย

หมู่บ้านทรงไทยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเรือนไทย เป็นบ้าน เรือไทยคิคคลอง มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะพักรวมกับประชาชนในท้องถิ่น หรือเลือกพักเป็นแบบส่วนตัวก็ได้ เพื่อได้ทราบถึงวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ แบบเดิมของท้องถิ่น ตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม การเดินทางโดยสารรถยนต์ประจำทางออกจากจังหวัดสมุทรสงคราม สายแม่ กลอง-ปากท่อเก่า ถึงกิโลเมตรที่ 9 ถึงวัดโคกเกตุและลงรถและเดินทางเข้าสู่ หมู่บ้านทรงไทยประมาณ 800 เมตร โดยรถจักรยานยนต์รับจ้างหน้าวัดโคกเกตุ หรือเดินเท้าก็ได้ ซึ่งมีป้ายบอกทาง ตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม

- พิพิธภัณฑ์บ้านเขายี่สาร

เป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่จัดสร้างขึ้นโดยความร่วมมือของชาวชุมชนบ้านเขายี่ สาร ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา เป็นพิพิธภัณฑ์แบบเปิดคือมีส่วนที่จัด แสดงเป็นนิทรรศการถาวรภายในอาคาร กับพิพิธภัณฑ์ภายนอกอาคาร อันได้แก่ โบราณสถานวัดเขายี่สาร วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีธรรมชาติและ สภาพแวดล้อมของชุมชน โดยจัดสร้างขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องราวของ บ้านเขายี่สาร ติดต่อเที่ยวชมเป็นหมู่คณะ ได้ที่ อบต.ยี่สาร 0-3476-3108-9 ตำบลยี่ สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

- ธรรมชาติ วิถีชีวิต ริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง

วิถีชีวิต ธรรมชาติ ล่องเรือชมริมสองฝั่งคลองยี่สาร จนถึงแม่น้ำเพชรบุรี ออก ชายทะเลปากอ่าวอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยเรือนำเที่ยว ติดต่อได้ที่ อบต. ยี่สาร 0-3476-3108-9 ตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

- อนุสรณ์สถานแผ่นดินสยามอิน - จีน

เป็นสถานที่เพื่อระลึกถึงแผ่นดินสยามอิน - จีน มีอาคารนิทรรศการชีวประวัติ ตั้งอยู่ริมถนนเอกชัย ค.ลาดใหญ่ อ.เมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม

- พิพิธภัณฑ์เรือ

เป็นสถานที่แสดงเรือชนิดต่าง ๆ ตั้งอยู่ที่สถานที่เดียวกับอาคารนิทรรศการ แผ่นดินสยามอิน - จีน

วัดคู่สนามจันทร์

วัดที่สร้างขึ้นราวกรุงศรีอยุธยาตอนต้น มีโบราณสถานทางวัฒนธรรม แห่งชาติ คือ วิหารรอยพระพุทธบาทจำลองใหญ่ ภายในวิหารขนาดกว้าง 3 เมตร ความยาว 10 เมตร ภายในวิหารมีภาพจิตรกรรมฝาผนัง พระมหาชนกที่น่าศึกษายิ่ง โดยทุกๆปีจะมีนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรมาศึกษา ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านปรก อำเภอเมืองสมุทรสงคราม

เจดีย์ใหญ่ 100 ปี (วัดช่องลม)

จัดสร้างโดยหลวงพ่อบ่าย มีความประสงค์จะสร้างพระพุทธรูป (ถ้าใหญ่) โดย บอกลบุญเรียโรจากชาวบ้านขอไหต่างๆเพื่อสร้างพระพุทธรูป และได้ทำการ ก่อสร้างโดยใช้ทาสและพระสงฆ์ในวัดโดยได้ขอร้องให้จางวางสอน (หลวง ประดิษฐ์ไพเราะ) เป็นผู้ออกแบบก่อสร้าง คือครูถม เจริญผล และได้สร้างแพะไว้ หน้าถ้ำ 1 ตัว มีชื่อว่า "นู้" ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของหลวงพ่อบ่าย ซึ่งท่านเกิดปี มะแม ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านปรก อำเภอเมืองสมุทรสงคราม

ค่ายอนุรักษณ์ธรรมชาติคลองหมื่นหาญ

เป็นแหล่งป่าชายเลน นกทะเล และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำธรรมชาติ มี กลุ่มอนุรักษณ์เป็นผู้จัดกิจกรรม โดย อบค.บางแก้ว ให้การสนับสนุน ซึ่งเป็นพื้นที่ ค่อยกับคอนหอยหลอด ตำบลบางแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

ป่าชายเลน

เป็นสถานที่ในการเพาะพันธุ์สัตว์ทะเลตามธรรมชาติ ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอ เมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

พิพิธภัณฑ์วัดดาวโค้ง

ตั้งอยู่ที่วัดดาวโค้ง หมู่ 4 ตำบลคลองเงิน ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2538 เป็นที่เก็บ รวบรวมของเก่าต่าง ๆ เพื่อไว้ศึกษา เปิดให้ชมเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 09.00 น. - 16.00 น. ตำบลคลองเงิน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

สถานีท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สวนเกษตร ตั้งอยู่ที่ หมู่ 4 ตำบลคลองเงิน ติดต่อได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เมือง ตำบลคลองเงิน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

บ้านพักป่าชายเลน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดธรรมาวุธารามอยู่ ที่ตำบลนางตะเคียน หมู่ที่ 6 ต.นางตะเคียน อ.เมือง สมุทรสงคราม ตำบลนางตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

- วัดลาดเป้ง

วัดลาดเป้งเป็นวัดที่เก่าแก่ของตำบลนางตะเคียน อยู่ที่ตำบลนางตะเคียน หมู่ที่ 3 ตำบลนางตะเคียน อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม ตำบลนางตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

- คอนหอยหลอด

คอนหอยหลอดเกิดจากการทับถมของตะกอนดินและทรายที่กระแสน้ำของแม่น้ำแม่กลองพัดพามาจากต้นน้ำมาปะทะกับน้ำทะเล และตกตะกอนรวมกันจนเป็นคอนใหญ่ สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงน้ำลด ตามความยาวจากศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ออกไปประมาณ 9 กม. ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำแม่กลองในพื้นที่หมู่บ้านคู่อี่ ในหมู่ 7 ซึ่งต่อกันกับตำบลบางจะเกร็ง ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม แหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำหลายชนิดที่มีมากที่สุด คือ หอยหลอด หลายคนเข้าใจว่าหอยหลอดมีเพียงที่บ้านคู่อี่ที่เดียวในโลก แต่ความจริงแล้วยังมีหอยหลอดในบริเวณอื่นอีก เช่น จ.สมุทรปราการ และ จ.ตราด และในต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย และออสเตรเลีย แต่มีในปริมาณน้อย ไม่มากพอที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ทำให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้คอนหอยหลอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทยเมื่อวันที่ 20 มีนาคม

- วัดศรัทธาธรรม (ชม โบสถ์ไม้สัก)

วัดศรัทธาธรรมมีโบสถ์ที่สร้างขึ้นจากไม้สักทองฝั่งมุกलयทองรดน้ำ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยพระครูวิสุทธิวงษ์ พระอุโบสถ์ทำจากไม้สักทองทั้งหลัง ผนังด้านในฝั่งมุกเป็นภาพพุทธประวัติ ภาพรามเกียรติ์ และพระประจำวันเกิด จำนวน 54 ภาพ ด้านนอกพระอุโบสถ์ปิดทองลายไทยรดน้ำทั้งหลัง ภายในพระอุโบสถ์เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรชินราช หลวงปู่ขาวมหาสิทธิโชคที่ศักดิ์สิทธิ์ หลวงพ่อบ้านแหลม หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด หลวงพ่อลี หลวงพ่อชุม เป็นที่สักการะของประชาชนทั่วไป ตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ศาลเสด็จกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์

ศาลเสด็จกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ตั้งอยู่บริเวณริมคอนหอยหลอด เป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปเสด็จกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ เป็นที่สักการะของประชาชนทั่วไป ตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

- วัดบางกล้วย ตำบลโรงหีบ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

- วัดปรกฯ ตำบลโรงหีบ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

- วัดบางคนทีใน ตั้งอยู่หมู่ 8 ค.บางคนที อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม ตำบลบางคนที อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

- ค่ายบางกุ้ง (โบสถ์ปรกโพธิ์)

เป็นค่ายทหารเรือไทย ที่มีชื่อปรากฏอยู่ในพงศาวดารชาติไทย เป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่มีความสำคัญทางพุทธศาสตร์ในสมัยกรุงธนบุรีไทยเคยรบกับพม่า และได้รับชัยชนะขับไล่พม่าออกไปจากสมุทรสงคราม โดยมีทหารไทย จีน ร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่ด้วยการนำของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จึงสมควรบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับค่ายบางกุ้งให้ปรากฏเพื่อเตือนความทรงจำ คำบถบางกุ้ง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

- วัดมัจฉาวัคเจริณ

เป็นอารามหลวงตั้งอยู่ตำบลบางนกแขวก อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม ห่างจากจังหวัดประมาณ 18 กม. มีหลวงพ่อโตเป็นพระพุทธรูปอันศักดิ์ สร้างด้วยศิลาแดง พระพุทธรูปปางมารวิชัย ขนาดพระเพลากว้าง 178 ซม. สูง 208 ซม. ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

- วัดเจริณ

หน้าวัดมีอุทยานวังมัจฉาเป็นแหล่งที่มีปลาตะเพียนชุกชุนที่สุด ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

- Home Stay บ้านสวนมโนเวชพันธ์

แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบ Home Stay ให้บริการทั้งที่พักแบบบ้านทรงไทยและอาหาร สาธิตการทำสวน นำเที่ยวทัศนศึกษาทางน้ำ ติดต่อ นายบุญเลิศ มโนเวชพันธ์ 034-738234 ตำบลยายแพ่ง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

- วัดโบสถ์ วัดสมัชชอยุทธยา มีโบสถ์เก่าแก่สมัชชอยุทธยา

- วัดปราโมทย์

วัดปราโมทย์ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านบางสะแก ต.บ้านปราโมทย์ มีพระพุทธรูปหลวงพ่อโตองค์ใหญ่ซึ่งชาวบ้านนับถือมากกว่าศักดิ์สิทธิ์และจะแก้บนด้วยประทัดและดอกไม้รูปเทียน พวงมาลัยทุกปีจะมีงานประจำปีในเดือนตุลาคมทำบุญออกพรรษา มีตักบาตรรอบโบสถ์ ประกวดแต่งกายชุดไทย แข่งเรือ ชกมวยและมีโชว์แสดงให้แสดงให้หลวงพ่อโต คำบถบ้านปราโมทย์ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายละเอียดที่พักจังหวัดสมุทรสงคราม

1) รีสอร์ท โฮมสเตย์

- บ้านสวนล้านนา บ้านพักแบบโฮมสเตย์ 2 ชั้น รูปแบบของบ้านสวน ท่ามกลางธรรมชาติ รมรื่นด้วยดอกไม้ สวนผลไม้ เงียบสงบเป็นส่วนตัว เหมาะสำหรับการพักผ่อนแบบครอบครัว สวรรค์ในหมู่เพื่อนฝูง ที่พักใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงครามมากมาย สะดวกสบายสำหรับท่านที่ต้องการพักผ่อน สามารถเล่นน้ำพายเรือได้ พร้อมทั้ง, เครื่องทำน้ำอุ่น ล่องเรือชมหิ่งห้อย บริการล่องเรือชมทิวทัศน์ตามลำน้ำแม่กลอง รับประทานอาหารในเรือ+ชมหิ่งห้อยติดต่อ โทร. 034-751129, 04-8003240, 07-0265008
- บ้านสวนอัมพวา 15 หมู่ 12 ต. สวนหลวง อ. อัมพวา จ. สมุทรสงคราม บ้านทรงไทยริมคลองประชามชื่น บรรยากาศร่มรื่นริมน้ำ บ้านกลางสวนส้มโอ มีแอร์/ทีวี/ตู้เย็น/เครื่องทำน้ำอุ่น จัดโปรแกรมนั่งเรือ ชมสวนมะพร้าว, ชมหิ่งห้อย, ชมโบราณสถานต่าง ๆ โทร. (034) 751-604, 752-678, 06-7709874
- บ้านทิพย์สวนทอง ริมถนนอัมพวา-บางนกแขวก อำเภอบางคนที มีห้องพักปรับอากาศ ร้านอาหารและบริการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ล่องเรือชมหิ่งห้อย ติดต่อ โทร. 034-730095, 01-8163077, 01-7152248
- บ้านกลางสวน เป็นสถานที่พักผ่อน บรรยากาศสวนสวย ตั้งอยู่ท่ามกลางสวนมะพร้าว สวนผลไม้ เหมาะสำหรับพักผ่อนหรือพบปะสังสรรค์ในหมู่มิตรสหาย จัดอบรม สัมมนา ค่ายเยาวชน การจัดวอล์คแรลลี่ ฯลฯ คู่มือหิ่งห้อยยามค่ำคืน มีห้องพักที่เป็นแบบส่วนตัว มีเครื่องปรับอากาศ เครื่องทำน้ำอุ่น ทีวี ห้องน้ำในตัว โทร. 0-1697-3817, 06-3440726 (คุณยุทธนา) 0-9890-3950
- บ้านทรัพย์เกษม ที่พักที่สงบและร่มรื่น ของบ้านทรงไทยริมแม่น้ำ และพืชสวนนานาพันธุ์ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่พักสะอาด สะดวกสบาย อยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงคราม ชมหิ่งห้อยยามค่ำคืน, ล่องเรือ, นวดแผนโบราณ ติดต่อ โทร. 01-3712099, 09-2389985, 034-752305
- บ้านสวนศรีวรา บ้านสวนศรีวราบ้านพักสำหรับผู้ที่มีนิมธรรมชาติอยู่ท่ามกลางสวนเกษตรปลอดสารพิษอันร่มรื่น สถานที่พัก เป็นบ้านพักเรือนไทยโบราณ ตั้งอยู่ติดกับริมคลอง แวดล้อมด้วยธรรมชาติอันบริสุทธิ์ ยามเข้าร่วมกันทำบุญตักบาตร ท่องเที่ยวตามสถานที่สำคัญต่างๆ ยามพลบค่ำ ขอเชิญท่านและครอบครัวมาเพลิดเพลินกับการล่องเรือชมบรรยากาศของหิ่งห้อยระยิบระยับสองฝั่งคลอง ติดต่อ โทร. 07-1119500, 034-765018

- บ้านสวนพวงทอง ริมคลองจอมปลวก บรรยากาศร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้ดอกและไม้ผล นานาชนิด สะอาด สะดวก สบาย เหมาะสำหรับท่านที่ต้องการหลีกเลี่ยงความวุ่นวาย เสาะหาความเงียบสงบที่สุดซึ่งได้อย่างลงตัว บริการพิเศษ อาทิ การสาธิตขยายพันธุ์ไม้ การทำน้ำตาลมะพร้าว พายเรือ เล่นน้ำ คกปลา ล่องเรือชมหิ่งห้อย จักรยาน สันทนาการต่างๆ โทร. 01-5864376, 034-761110
- บ้านสวนรัก บ้านพักสไตล์รีสอร์ทและแบบโฮมสเตย์ สัมผัสธรรมชาติ บรรยากาศ ริมคลอง พร้อมเครื่องอำนวยความสะดวก มีห้องพัสดุและห้องแอร์ บ้านเดี่ยว บริการ พิเศษ ล่องเรือชมหิ่งห้อย, ล่องเรือชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ, นำเที่ยว บริการรถรับ-ส่ง ล่องเรือ, และรถเช่า โทร. 01-2868717, 034-761743
- บ้านชิดชล โฮมสเตย์สไตล์รีสอร์ท เป็นส่วนตัว บรรยากาศสบายๆ ริมแม่น้ำแม่ กลอง แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริการที่พักสะอาด แอร์+ทีวี กิจกรรมท่องเที่ยว มากมาย อาทิ พายเรือตัดบาตรยามเช้า เรือคายัค ล่องเรือชมสวนผลไม้ แหล่งท่องเที่ยว ตลาดน้ำ ชมหิ่งห้อย โทร. 09-9949844, 01-3198663
- บ้านสวนสุขเจริญ บ้านทรงไทยประยุกต์ บรรยากาศแบบชาวสวน ห้อมล้อมด้วย พันธุ์ไม้นานาชนิด เหมาะสำหรับพักผ่อนและจัดประชุมสัมมนา กิจกรรมคกปลา จักรยานชมสวน ล่องเรือชมแหล่งท่องเที่ยว ชมหิ่งห้อย พายเรือการสาธิตทำน้ำตาล มะพร้าว การทำยาจืด ที่หาได้ยาก ชมวิถีไทยชาวแม่กลอง โทร. 01-3715231, 034-762744
- บ้านสวนมโนเวชพันธุ์ ร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้ผลและไม้ดอกนานาชนิด ที่พักสะอาด สะดวกสบาย เหมาะสำหรับผู้แสวงหาความเงียบสงบ การเข้าค่ายเยาวชนอนุรักษ์ ธรรมชาติ วัฒนธรรมไทย วิถีชีวิตชุมชน พร้อมกิจกรรม ล่องเรือชมหิ่งห้อย และ สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ จักรยานชมสวน พายเรือ คกปลา เล่นน้ำ โทร. 01-3378668, 01-8059748
- บ้านสวนคุณชาย เงียบสงบเป็นส่วนตัว สัมผัสธรรมชาติบรรยากาศริมคลองบาง น้อย น้ำใสสะอาด ร่มรื่นด้วยสวนมะพร้าว สวนกล้วย และผลไม้ นานาชนิด อากาศเย็น สบายตลอดทั้งวัน คัดสรรกิจกรรมต่างๆ สำหรับท่าน สนุกและเพลิดเพลิน ทำให้วัน พักผ่อนของท่าน เป็นวันที่ผ่อนคลาย และมีความสุขมากที่สุด โทร.09-0278659, 034-730659
- บ้านบรรณารักษ์ ค.บางแค อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม โทร. 09-7862942 , 01-7050661
- บ้านแม่อารมย์ ค.อัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม โทร. 01-8566861

- โคมสเคย์ปลายโพงพาง ค.ปลายโพงพาง อ.อัมพวา ฯ จ. สมุทรสงคราม โทร. 034-717510, 01-4037907
- บ้านท่าคา ค.ท่าคา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม โทร. 034-766208
- บ้านหัวหาด ค.เหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จ.สมุทรสงคราม โทร. 07-7564017, 034-735073
- บ้านสุพาศณี ตั้งอยู่หลังวัดเสด็จ ตำบลแควอ้อม อำเภออัมพวา จ.สมุทรสงคราม โทร. 09-5205023, 034-735107
- กลุ่มแสงทอง ตั้งอยู่ในซอยวัดลังกา ถนนสมุทรสงคราม-บางแพ โทร. 034-752087, 01-9174362
- ชาวเล เลขที่ 50/6 หมู่ 6 ตำบลบ้านปรก อำเภอ จ.สมุทรสงคราม ดิคค่อ โทร. 01-7929346, 034-752618
- บ้านชมเดือน ซอยวัดจันทร์เจริญสุข ถนนสมุทรสงคราม-บางแพ โทร. 034-752200-1
- บ้านท้ายหาดคริสตอรัทแอนคัวเคอร์สปอร์ด ค.ท้ายหาด อ.เมือง สมุทรสงคราม โทร. 034-767220-4
- เรือนกระดังงา ค.กระดังงา อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม โทร. 01-8572921, 034-761625
- บ้านสวนสองครุ ค.กระดังงา อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม โทร. 01-4230622, 034-738066
- บ้านไม้หอม ค.บ้านปรก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม โทร. 05-9060011, 06-8088000
- บ้านลุงจันทร์ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม โทร. 06-1727225, 034-714770
- บ้านเรือริมคลอง อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม โทร. 01-8235544, 034-767299
- เรือนแม่ลำพู ค.ท้ายหาด อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม โทร.01-6577412, 034-736040
- บ้านเรือนเพ็ญ ค.สวนหลวง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม โทร. 01-7933499, 034-751468
- บ้านสุขเสวตร์ ค.คลองเงิน อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม โทร. 01-8744814, 034-717139
- ชาวเล ค.บ้านปรก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม 01-7929346, 034-752681

2) โรงแรม

- นรธาคอร์ท ถนนพระราม 2 กม.56 อ.เมือง โทร. 034-716718-9
- อลงกรณ์ 1 ถ.เกษมสุขุม อ.เมือง โทร. 034-711017
- อลงกรณ์ 2 ถ. เกษมสุขุม อ.เมือง โทร. 034-711709

- แม่กลองโอเค็ด อ.เพชรสมุทร อ.เมือง โทร. 034-711025

ตัวอย่างที่พัก Home stay ในพื้นที่ศึกษาและกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่

- บ้านคุณหนูและป้าหน้อย สถานที่ตั้ง : ริมคลองอัมพวา เทศบาลตำบลอัมพวา
- บ้านแม่อรุณ สถานที่ตั้ง : ริมคลองอัมพวา เทศบาลตำบลอัมพวา
- บ้านป้าอนงค์ สถานที่ตั้ง : ริมคลองอัมพวา เทศบาลตำบลอัมพวา
- บ้านเรือนไทยริมคลองอัมพวา สถานที่ตั้ง : ริมปากคลองอัมพวา เทศบาลตำบลอัมพวา

การดำเนินการ : เป็นชาวท้องถิ่นในเทศบาลตำบลอัมพวาดำเนินการเอง เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปลายปี 2547 เป็นที่พักริมคลองอัมพวา ปรับปรุงจากบ้านเรือนแถวไม้และบ้านทรงไทยริมคลองอัมพวาของตนเอง ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสเรียนรู้กับเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำอย่างใกล้ชิด

- บ้านหัวหาด สถานที่ตั้ง : หมู่บ้านหัวหาด ต.เหมืองใหม่ อ.อัมพวา สมุทรสงคราม

การดำเนินการ : เป็นกลุ่มแม่บ้านในหมู่บ้านหัวหาด 20 หลังคาเรือน จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้รับการติดต่อจากมูลนิธิธิดาสาเพื่อสังคม (มอศ.) ซึ่งจะนำอาสาสมัครชาวต่างประเทศ ที่เดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทย มาอยู่อาศัยกับชาวบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณี และฝึกการพูดภาษาไทย

- บ้านทรงไทย สถานที่ตั้ง : หมู่บ้านทรงเรือนไทย ต.ปลายโพรง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

การดำเนินงาน : ดำเนินการตั้งแต่ปี 2543 โดยอดีตกำนันคุณธวัช บุญพัก จัดเฉพาะตรงกับวันที่จัดตลาดน้ำท่าคา อัตราค่าบริการ 1,500 บาท (2 วัน 1 คืน รวมอาหาร ที่พัก นำเที่ยว เรือพาย)

- บ้านท่าคา สถานที่ตั้ง : หมู่บ้านท่าคา ต.ท่าคา อ.อัมพวา

การดำเนินการ : ดำเนินการโดยกลุ่มชาวบ้านท่าคา

- บ้านซิดชล สถานที่ตั้ง : 36 หมู่ 6 อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม เป็นรีสอร์ทกึ่งโฮมสเตย์ มีบ้านพักหรือพักบนเรือ ริมแม่น้ำแม่กลอง

การดำเนินการ : เอกชน โดยเข้าร่วมกลุ่มที่พักจังหวัดสมุทรสงคราม เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพพลานามัย

- บ้านสายสนธิ สถานที่ตั้ง : ริมคลองบางน้อย อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวมินตรา ตรีณปรีชญ์ เกิดเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2522 ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาการออกแบบอุตสาหกรรมบัณฑิต จากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543 จากนั้นเข้าทำงานในกองวารสาร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาการวางผังเมือง ณ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2545